

**Konsolidovaná výročná správa obce Čierny
Balog
za rok 2021**

.....

starosta obce

Obec Čierny Balog

Obec vznikla v údolí Čierneho Hrona, ktoré bolo od 15. stor. obývané valašskými pastiermi. Od 16. stor. bola história regiónu úzko spätá s lesmi, bohatými na drevo, využívané v baniach a železiarskych hutách v okolí, kedy sem Habsburský cisár Ferdinand I. pozval drevorubačov z Álp, odborníkov na ťažbu dreva a stavbu vodných diel na jeho splavovanie. Tí tu zakladali prvé osady - Handle.

Čierny Balog sa nachádza vo Veporských vrchoch v Slovenskom rudohorí, v nadmorskej výške 550 m n. m. Rozlohou chotára 14 717 ha a počtom obyvateľov 5100 sa zaraďuje medzi najväčšie obce v republike. Údolie Čierneho Hrona bolo prechodne obývané od druhej polovice 15. storočia tzv. valašskou kolonizáciou. Pastviny a lesy boli využívané hlavne pre chov oviec pre breznianske a Ľupčianske panstvo. Pre ďalší vývoj tohto regiónu malo rozhodujúci význam prevzatie banského a hutného podnikania na okolí Banskej Bystrice do rúk štátu - viedenskej komory. Jedným z dôvodov bol citeľný nedostatok dreva. V okolí Banskej Bystrice boli v tom čase hory vyrúbané. Využitie bohatých pralesov v údolí Čierneho Hrona, ako paliva pre mediarske huty v Banskej Bystrici, viedli dolnorakúsku komoru vo Viedni a cisára Ferdinanda I. roku 1547 k rozhodnutiu o ťažbe dreva a výstavbe vodných stavieb pre jeho splavovanie. Budovanie stavieb na splavovanie dreva - hrádzí na zachytávanie vôd, mokrých a suchých šmykov, vyžadovalo vyššie technické znalosti. Z tohto dôvodu boli po roku 1561 na Čiernohronské a Bielohronské Handle kolonizovaní skúsení lesní drevorubači z alpských krajín (Sol'nohradska - dnešný Salzburg a Štajerska), majúci skúsenosti s takýmito stavbami. Prišlo 8 - 11 rodín nemeckého pôvodu, ktoré tu začali zakladať prvé drevorubačské osady. Povešť hovorí, že prvý drevorubač Schwandtner, ktorý bol otcom početného potomstva, si založil svoje obydlie na tom mieste, kde bystrina pretekajúca Veľkú dolinu ústi do Čierneho Hrona. Pretože sa tam vytvorilo i skladisko - obchod, nazvali ho Krám. Príklad nasledovali aj Georg Axt (Jorg - založil Jergov), Veith Thurn (Fajt - Fajtov) a zakladali ďalšie osady. Drevorubačskí majstri z Álp si na prácu pri ťažbe dreva začali najprv najímať slovenských robotníkov zo všetkých okolitých strán. Istota živobytia lákala, takže sa postupne prisťahovali aj so svojimi rodinami. Pracovnú príležitosť si tu našli aj kováči, obuvníci, mlynári... Najviac rodín prišlo najmä z južných oblastí Slovenska, ktoré odtiaľ utekali pred stálym tureckým nebezpečenstvom. Prvá zmienka o existencii osád je z roku 1607, v služobných pokynoch Rudolfa II., pre ustanovenie lesného šafára v Brezne. Uvádzajú sa tu drevorubačské okrsky v Beňuši, na Čiernom Hrone, Kamenistom a Osrbli.

Vytvorené spoločenstvo si na svoje živobytie vytváralo podmienky - kupčením s vyťaženým a splaveným drevom pre huty v Banskej Bystrici, neskôr do Železiarní v Hronci a Podbrezovej. Postupne sa vyvinula akási „handelská ústava“ tj. výrobo-spoločenská organizácia drevorubačov, sústava ich povinností, náležitostí a odmeňovania. Pretrvala do začiatku 19. storočia. Na základe týchto podmienok napr. roku 1814 dokázalo na Čiernom Hrone 264 drevorubačov rozdelených do 33 dingov vyťažiť a spolu s rodinami splaviť 15 765 siah dreva, tj. asi 101 526 m³. Na splavovaní dreva, každý rok počas jarých vôd, sa podieľali celé rodiny osád vrátane žien a detí. K tomuto účelu v dolinách Čierneho Hrona slúžilo 105 km vodných šmykov a 11 hrádzí na zachytávanie vôd pre splavovanie. Výplata za dodané drevo bola formou priamej mzdy, prídelom pôdy a naturálií - pšenica, soľ, železo, oceľ... Z tohto sa odvádza aj pôvodný názov osád v údolí Čierneho Hrona, ako Handle, od nemeckého slova Händler - kupec, alebo Holz - Händler - drevokupec. Pôvodné úradné pomenovanie drevorubačských osád bolo „Kaiserlich -Koniglichen Schwarzwasserer Holz - Handlungen“ - Cisársko kráľovské drevorubačské Čiernohronské handle. Ďalším významným medzníkom bol rok 1909. Rozvíjajúca sa technika dala podnet k výstavbe úzkorozchodnej (760 mm)

lesnej železnice z Hronca na Čierny Balog v dĺžke 10,4 km. Roku 1912 až po Dobroč. Sieť sa v r.1916-1918 za pomoci ruských zajatcov, podstatne rozšírila do všetkých veľkých bočných dolín. V rozkveti roku 1946 dosiahla celkovú dĺžku 132 km a zviezla 330 000 m³ dreva ročne. Z tohto vyplýva, že zvýšila produktivitu práce oproti splavovaniu 3-krát. Rozhodnutím vlády mala byť Čiernohronska železnica zlikvidovaná do r.1985. Dnes je v prevádzke 16 km trate - ako turistická atrakcia.

Významným medzníkom bol aj veľký štrajk lesných a piliarskych robotníkov roku 1933 proti hladu a nezamestnanosti, za zvýšenie miezd. Štrajk potlačilo 130 četníkov strelbou do robotníkov. Potrestaných bolo 140 účastníkov žalárovaním a peňažnými pokutami. Z historických udalostí, ktoré sa zapísali do dejín obce Čierny Balog, treba ešte spomenúť odvahu obrancov počas Slovenského národného povstania v rokoch 1944 - 45. Celá obec tu vystúpila ako jedna osobnosť - nielen v priamej účasti, ale aj zázemie tu zohralo dôležitú úlohu. Udalosti z tohto obdobia a odvaha ľudí od Čierneho Hrona inšpirovali po 2. svetovej vojne spisovateľov, básnikov, režisérov, ale aj ľudovú slovesnosť v podobe bojových piesní a povstaleckých legiend. Po r. 1950 prestáva byť práca s drevom jediným zdrojom obživy. Rozvoj priemyslu, začal lákať za prácou, za vzdelaním do miest po celom Slovensku.

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

Jozef Dekret Matejovie (1774 -1847) narodil sa v osade Dobroč - rozhodujúcou mierou prispel k záchrane spustošených lesov. Jeho racionalizačné a novátorské postupy položili základ pre usporiadané lesné hospodárstvo v celej krajine a preto patrí k najvýznamnejším lesníckym priekopníkom na prelome 18. a 19. storočia. Dekretov odkaz „zachovať lesy potomstvu" je stále aktuálny. Koncom septembra 1855 navštívila Čiernohronský Balog spisovateľka **Božena Němcová**. Pobyt inšpiroval spisovateľku, k napísaniu poviedky Chyže pod horami. Spreádzal ju lesno - banský lekár **G. K. Zechenter - Laskomerský**, ktorý bol miestnym lekárom a rád chodil na Balog aj poľovať (Poľovačka na medvede). **Ladislav Ťažký** - narodil sa v roku 1924 v osade Komov. Napísal viac ako 30 kníh, románov, noviel... Prostredie, príroda a tvrdá práca v horách mu boli inšpiráciou k 10-tim dielam, ktorých dej sa odvíja v údolí Čiernej rieky. Najznámejšie diela sú Host' majstra čerta, Jánošíkova slza, Márie a Magdalény, Aj v nebi je lúka, V kráľovstve zelenej bohyne. **Peter Kováčik** - narodil sa v roku 1936 v osade Balog, autor románov, divadelných a rozhlasových hier, scenárista a spisovateľ. Začínal knihou zážitkov z detstva - Jablká nášho detstva. K najznámejším patrila kniha „Nevera po Slovensky" - scenár k filmu režirovanému Jurajom Jakubiskom, divadelná hra - Krčma pod zeleným stromom, román Svätý z Handľov o Jozefovi Dekretovi Matejovie. Slovenské národné povstanie a víťazný boj jednoduchých ľudí, partizánov a vojakov, pútavo opísal **Peter Jilemnický** v románe Kronika. **Julo Bartoš - Šuko** (1933-2006) narodil sa v osade Medveďovo. Kapelník ľudovej hudby, ktorý si svojím umením získal prívlastok „Kráľ rómskych muzikantov".

Obecný úrad

Starostom obce je Ing. František Budovec, ktorý vo funkcii pôsobí štvrté volebné obdobie.

Obecné zastupiteľstvo malo v r.2021 13 poslancov: Vincent Budinský, Ing. Martin Pjater, Elena Betková, Viera Štulrajterová, Ing.Peter Úradník,PhD., Mgr.Katarína Giertlová, Jozef Belko, Ing.Lenka Nováková, Mgr.Janka Giertlová, Mgr.Michal Vetrák ,Jozef Švantner, Margita Berčíková, Mgr.Miroslav Štefančík

Organizácie obce vstupujúce do konsolidácie

Obec má zriadenú rozpočtovú organizáciu s právnou subjektivitou Základná škola Jánošovka, ktorej riaditeľkou je Mgr. Ľubica Vránska, príspevkovú organizáciu Zahorka, ktorej vedúcim je Jozef Turňa.

Obchodné spoločnosti obce

Obec má založenú obchodnú spoločnosť Zahorka, s.r.o., ktorej konateľom je Peter Daxner..

Stav a vývoj obce

Obec Čierny Balog hospodárila s prebytkom vo výške 75 344,93€. Hospodárenie obce je vyrovnané a stabilné a je pripravená na kapitálové projekty. V jej hospodárení počas roka 2021 sa nenachádzajú významné neistoty ani aktuálne riziká, ktoré by mohli narušiť jej stabilitu.

Záverečný účet obce Čierny Balog za rok 2021	
v náväznosti na výkaz Fin 1 – 12 bez mimorozp.príjmov a výdavkov	
(v €)	
Bežné príjmy obce vrátane vlastných príjmov rozpočt.organizácie	3 819 308,26
Bežné výdavky obce vrátane rozpočt.organizácie	3 460 374,72
Prebytok bežného rozpočtu	358 933,54
Kapitálové príjmy	237 038,75
Kapitálové výdavky	520 627,36
Kapitálové výdavky rozpočtovej organizácie	0,00
Schodok kapitálového rozpočtu	- 283 588,61
Výsledok hospodárenia (bežný – kapitálový rozpočet) = prebytok rozpočtu	75 344,93
V tom:odpočítateľné položky – finančné zábezpeky na vrátenie,cudzíe FP,	35 408,83
Príjmy finančných operácií	265 365,79

Výdavky finančných operácií	99 540,24
Hospodárenie z finančných operácií	165 825,55
Výsledok rozpočtového hospodárenia obce(príjmy-výdavky)	241 170,48
Výsledok rozpočtového hospodárenia na rozdelenie - zapojenie fin.prostriedkov z min.obdobia	205 761,65 /241 170,48- 35 408,83/
Finančné usporiadanie rozpočtového hospodárenia	
Prebytok bežného rozpočtu	358 933,54
- financovanie kapitálových výdavkov	-283 588,61
Rozpočet finančných operácií	165 825,55

Bilancia aktív a pasív – v EUR

a/ za materskú účtovnú jednotku

AKTÍVA

Názov	Skutočnosť k 31.12.2021	Skutočnosť k 31.12.2020
Majetok spolu	27 064 482,82	27 606 589,65
Neobežný majetok spolu	25 945 641,21	26 431 064,12
Z toho:		
Dlhodobý nehmotný majetok	9 623,64	6 868,90
Dlhodobý hmotný majetok	24 950 749,57	25 438 927,22
Dlhodobý finančný majetok	985 268,00	985 268,00
Obežný majetok spolu	1 159 574,84	1 159 574,84
Z toho:		
Zásoby	4 022,84	2 992,12
Zúčtovanie medzi subjektami VS	326 671,43	389 777,19
Dlhodobé pohľadávky	0	0
Krátkodobé pohľadávky	129 539,69	129 288,58
Finančné účty	639 871,28	637 516,95
Poskytnuté návratné fin.výpomoci dlh.	0	0
Poskytnuté návratné fin.výpomoci krát.	0	0
Časové rozlíšenie	18 736,37	15 950,69

PASÍVA

Názov	Skutočnosť	Skutočnosť
-------	------------	------------

	k 31.12.2021	k 31.12.2020
Vlastné imanie a záväzky spolu	27 064 482,82	27 606 589,65
Vlastné imanie	7 891 136,24	7 801 724,60
Z toho:		
Oceňovacie rozdiely	0	0
Fondy	0	0
Výsledok hospodárenia	7 891 136,24	7 801 724,60
Záväzky	880 114,56	967 047,16
Z toho:		
Rezervy	1 500	1 500
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0,00	8 216,00
Dlhodobé záväzky	251 765,75	261 928,43
Krátkodobé záväzky	120 252,33	118 222,25
Bankové úvery a výpomoci	506 596,48	577 180,48
Časové rozlíšenie	18 293 232,02	18 837 817,89

b/ za konsolidovaný celok

AKTÍVA

Názov	Skutočnosť k 31.12.2021	Skutočnosť k 31.12.2020
Majetok spolu	27 548 024,55	28 151 441,25
Neobežný majetok spolu	26 598 490,28	27 243 839,97
Z toho:		
Dlhodobý nehmotný majetok	9 623,64	6 868,90
Dlhodobý hmotný majetok	25 615 548,64	26 263 653,07
Dlhodobý finančný majetok	973 318,00	973 318,00
Obežný majetok spolu	929 339,18	890 198,96
Z toho:		
Zásoby	25 275,73	17 609,74
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0	0
Dlhodobé pohľadávky	0	0
Krátkodobé pohľadávky	135 590,69	136 352,18
Finančné účty	768 472,76	736 237,04
Poskytnuté návratné fin.výpomoci dlh.	0	0
Poskytnuté návratné fin.výpomoci krát.	0	0
Časové rozlíšenie	20 195,09	17 402,32

PASÍVA

Názov	Skutočnosť	Skutočnosť
-------	------------	------------

	k 31.12.2021	k 31.12.2020
Vlastné imanie a záväzky spolu	27 548 024,55	28 151 441,25
Vlastné imanie	7 885 669,57	7 849 895,57
Z toho:		
Oceňovacie rozdiely	0	0
Fondy	0	0
Výsledok hospodárenia	7 885 669,57	7 849 895,57
Záväzky	1 024 547,04	1 085 534,71
Z toho:		
Rezervy	1 500,00	3 544,20
Zúčtovanie medzi subjektami VS	8 216,00	8 216,00
Dlhodobé záväzky	261 858,85	270 847,39
Krátkodobé záväzky	254 591,71	225 746,64
Bankové úvery a výpomoci	506 596,48	577 180,48
Časové rozlíšenie	18 637 807,94	19 216 010,97

Hospodársky výsledok v EUR.

a/ za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12.2021	Skutočnosť k 31.12.2020
Náklady		
50 – Spotrebované nákupy	210 425,79	195 991,45
51 - Služby	395 132,43	190 703,37
52 – Osobné náklady	1 188 621,50	1 219 268,85
53 – Dane a poplatky - služby	14 252,94	2 817,44
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	116 572,53	185 416,05
55 – Odpisy, rezervy, časové rozlíšenie	1 002 795,39	987 858,63
56 – Finančné náklady	59 113,57	17 168,10
57 - Mimoriadne náklady	0	0
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	598 497,27	547 866,82
59 – Dane z príjmov	0	0
Výnosy		
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	72 602,91	62 372,48
61 – Zmena stavu vnútroorgan. služieb	0	0
62 - Aktivácia	0	0
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	2 385 176,56	2 293 617,27
64 – Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	128 797,43	257 693,80

65 - Rezervy a opravné položky, časové rozlíšenie	8 924,00	4 024,04
66 – Finančné výnosy	550,21	128,81
67 – Mimoriadne výnosy	0	0
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	1 069 073,30	1 133 094,38
Hospodársky výsledok	79 712,99	403 831,06

b/ za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2021	Skutočnosť k 31.12.2021	Skutočnosť k 31.12.2021	Skutočnosť k 31.12.2020
Náklady	Hlavná čin.	Podnik.čin.	Spolu	Spolu
50 – Spotrebované nákupy	377 066,10	13 766,38	390 832,48	384 566,52
51 - Služby	384 272,10	5 748,75	390 020,85	281 569,62
52 – Osobné náklady	2 469 217,46	52 405,60	2 521 623,06	2 445 315,69
53 – Dane a poplatky - služby	11 693,62	2 070,74	13 764,36	13 764,36
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	118 049,78	11,30	118 061,08	186 196,33
55 – Odpisy, rezervy, časové rozlíšenie	1 103 500,81	1 511,00	1 105 011,81	1 081 402,07
56 – Finančné náklady	61 231,78	111,50	61 343,28	19 707,17
57 - Mimoriadne náklady	0	0	0	0
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	50 491,51	0	50 491,51	47 183,67
59 – Dane z príjmov	0,00	913,28	913,28	22,91
Výnosy				
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	74 330,16	77 190,75	151 520,91	251 893,36
61 – Zmena stavu vnútroorgan. služieb	0	0	0	0
62 - Aktivácia	948,80	0	948,80	1 471,60
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	2 387 117,04	0	2 387 117,04	2 295 169,81
64 – Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	128 925,25	0	128 925,25	263 558,40
65 - Rezervy a opravné položky, časové rozlíšenie	8 924,00	0	8 924,00	4 024,04
66 – Finančné výnosy	550,21	0	550,21	129,58
67 – Mimoriadne výnosy	0	0	0	0
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	2 010 622,05	0	2 010 622,05	2 027 644,88
Hospodársky výsledok	25 266,95	808,40	26 075,35	384 163,33
po zdanení				

Poskytnuté dotácie

Obec Čierny Balog poskytla v r.2021 v zmysle uzatvorených zmlúv a VZN obce nasledujúce účelové dotácie na podporu športu, kultúry a podnikania v obci:

Prijímateľ dotácie	Účelové určenie dotácie	Suma poskytnutých prostriedkov v €
BAMAKA s.r.o. – sociálny taxík	Bežný výdavok – soc.oblasť	9 000
Dotácia pre športové kluby Partizán, Tatran, Biatlon	Bežné výdavky – podpora športu	37 200
Kýčera n. o.	Bežné výdavky – podpora kultúry v obci, propagácia obce	4 000

Významné investičné akcie v roku 2021.

Výstavba kanalizač. prípojok v obci	48 926,96 € (zdroje obce,)
Budovanie ciest v obci	54 957,71 € (zdroj obce)
Autob.zastávka,obč.vybavenosť Dobroč	74 625,52 (zdroj obce)
Výstavba mostu Dobroč	6 347,44 € (zdroj obce,)
Prístavba garáží Zahorka	35 190,17 € (zdroj obce)
Doplnok k územnému plánu	2 289,30 € (zdroj obce)
Kompostovisko	218 240,00 € (zdroj obce + cudzí zdroj)
Projekty-autob.zast.OcÚ,splašk.kanalizácia	11 960,20 € (zdroj obce)
Otočka Jánošovka	44 567,39 € (zdroj obec)
Kamerový systém-rozšírenie	2 374,71 € (zdroj obce)
MŠ Dobroč – detské ihrisko	10 001,64 € (zdroj obce)
Kapitálové výdavky spolu:	520 627,36 €

Prehľad o stave a vývoji dlhu.

Obec má k 31.12.2021 záväzky z obchodného styku vo výške 12 112,45 € (faktúry v dobe splatnosti – uhradené po obdržaní prostriedkov EÚ a ŠR v mesiaci jan.2022) a nesplatenú istinu investičného úveru vo výške 408 094,48 € a zatiaľ nesplatenú návratnú finančnú výpomoc štátu vo výške 98 502 €.

Prehľad o poskytnutých zárukách podľa jednotlivých príjemcov

Obec k 31.12.2021 neposkytla žiadne záruky.

Údaje o hospodárení príspevkových organizácií vo svojej pôsobnosti

Príspevková organizácia Zahorka dosiahla k 31.12.2021 výsledok hospodárenia pred zdanením vo výške 992,27 €, pričom podnikateľská činnosť vykazovala zisk vo výške 4 337,63 € a hlavná činnosť stratu vo výške 3 345,36 € . Daň z hospodárskeho výsledku podnikateľskej činnosti činila 913,28 €.

Údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti.

Obec nemala k 31.12.2021 zriadenú podnikateľskú činnosť.

Udalosti osobitného významu.

V konsolidačnej výročnej správe Obce Čierny Balog za rok 2020 už bolo konštatované, že po ukončení účtovného obdobia r.2020 (máj 2021), zaujala obec stanovisko k možnému riziku zvýšených nákladov s vplyvom na hospodárenie obce už v roku 2021. Na základe uznesenia Obecného zastupiteľstva č.50/2021 z 31.5.2021, ktoré konštatuje, že voči obci boli zo strany štátu uplatnené korekcie vo výške 446 477,08 € v rámci realizácie investičného projektu Kanalizácia a ČOV, je možné v budúcnosti počítať s rizikom vzniku finančných nákladov spojených s právnymi krokmi - súdnou žalobou a s tým spojených právnych úkonov zo strany obce voči štátu. Obecné zastupiteľstvo poverilo štatutára obce v tejto veci konať.

V Čiernom Balogu, dňa 8.6.2022

Vypracovala: Ing. Eva Michelčíková